

mindre tilfredse, hvorvidt de maatte kunne betragtes som staaende sig mere eller mindre godt derved; derved er Sagens Retfærdighed jo ikke i og for sig afgjort. Der kan derfor heller ikke lægges synnerlig Vægt paa, om det maatte kunne oplyses med større eller mindre Evidens, at nogle af disse Ciere satte en stor Affectionsværdi paa deres Steder og andre en mindre. Jeg troer isvrigt, at den Fremstilling af Forholdene, som den ærede Taler gjorde gjældende, ingenlunde var noigtig. Jeg troer, at der er en langt større Mængde Ciere, end han syntes at antage, som med stor Skærlighed hænge ved de Steder, de have. Det er heller ikke Tilfældet, som han forudsatte, at Forberne paa det omhandlede Terrain i Reglen skulle ligge saagodtsom aldeles ubenyttede hen til Afpargesbede, Tømmerpladser osv. Naar man vil foretage en Spadsferetour langs Terrainet, vil man finde, at under den humane Opfattelse af de bestaaende Indskrænkninger i Byggefriheden, der i en Række af Aar har gjort sig gjældende, har der reist sig en Mængde Bygninger paa dette Terrain, der anvendes saaledes, at deres Ciere ville være meget lidet tilbøjelige til at blive kastede ud af deres Eiendomme. Spørgsmaalet foreligger altsaa først og fremmest, hvorvidt der i Henshold til Grundloven kan siges at være en Berettigelse til at anvende Expropriation. Nu er det vel saa, at Grundloven hjemler og deri blandt Andet søger en ny Sikkerhed imod vilkaarlig Indgriben i Eiendomsretten, at en saadan Expropriation kun kan foregaae efter Lov, og undbrager den altsaa fra den administrative Myndigheds Omraade; men dette maa dog ikke forståes saaledes, som om man heri udelukkende skal søge Betryggelse; thi Lovgiveren har et fast og usvælgeligt Bud i Grundloven, som man er forpligtet til at følge. Grundloven siger, at en saadan Lov ikke maa fremkomme, uden hvor Almeenvellet virkelig kræver det, og det er altsaa det Spørgsmaal, som Lovgiveren først moment maa overveje, førend der skrives til Udgivelsen af en Lov af denne Natur. Hvorvidt nu Hovedstaden efter den Betydning, den har modtaget, efter den Tilvært af Befolkningen, der i en lang Aarrække stadig har fundet Sted, og som der ikke er nogen, synlig Grund til at betvivle, og som i Fremtiden vil finde Sted,

kan være i allerhøjeste Grad interesseret i at kunne faae en Udbielse: udoer de nu snevert afstakne Grændser, er et Spørgsmaal, som jeg ikke troer at behøve at dvæle længe ved. Rigtigheden af at fremsætte som en erkendt Sandhed, at Almeenvellet kræver for Hovedstadens Vedkommende, at en Udbielse finder Sted, troer jeg ikke vil være underkastet megen Tvivl; men om man ogsaa vil komme til at erkjende, at det er en afgjort Sag, at Almeenvellet kræver, at der gives Kjøbenhavn Leilighed til at kunne udvide sig, udoer de nu bestaaende Grændser, som Fæstningsvolden affikker, vil man jo dog paa ingen Maade være kommen videre end til, at det, som var directe nødvendigt, for at dette Terrain kunde komme til at blive bebygget, maatte finde Sted; dermed var ikke godtgjort Nødvendigheden af at expropriere hele Terrainet. Der kommer endnu en anden Betragtning til, som er af den allerstørste Betydning, nemlig den Fordring, som ogsaa fra Almeenvellens Side gjør sig gjældende, med Hensyn til en forsvarlig Bebyggelse af Terrainet; det er det sanitære Hensyn, der ikke kan tilfidesættes. Ligesaadelsom Lovgiveren i mange andre Retninger maa gribe ind i den frie Benyttelse af Eiendomsretten for at sikre sig, at de for Almeenvellet nødvendige sanitære Hensyn tilbørligt iagttages, maa ogsaa ved denne Udbielse Opmærksomheden i høi Grad være henvendt paa, at disse Hensyn nu ikke tilfidesættes, paa hvilket der senere i Aarenes Løb maaskee ikke kunde raades tilstrækkelig Bod. De sanitære Hensyn, som saaledes ere tilstede, ere udførligt behandlede i Commissionen; det er der viist, hvor uantageligt det var, at en simpel Afstikning af Gader og Pladser o. s. v. vilde kunde bringes i nogen fornuftig Forbindelse med en saadan Benyttelse af Grundene, hvorved Sagttagelsen af disse Hensyn kunde finde Sted. Hvis man kaster et Blik paa den Skitse, der ledsager Udkastet, vil man see, hvor vidunderligt de forskellige Eiendomme gribe ind i de projecterede Gader, at der med Undtagelse af et Par Stykker finder en saadan Sammenfjedning Sted, at det maa erkjendes at være aldeles umuligt at faae dem fornuftigt bebyggede, medmindre en saadan almindelig Expropriation finder Sted, medmindre det bliver muligt under Et at sælge